

4. LANDDISTRIKTER I EN NY KOMMUNAL STRUKTUR

Danmark står overfor en væsentlig forandring af den hidtidige fordeling af de offentlige opgaver ligesom der vil ske store ændringer på det kommunale landkort. De nye større kommuner udgør både muligheder og udfordringer for udvikling af landdistrikterne, idet stort set alle kommuner fra 2007 vil omfatte betydelige deciderede landdistriktsområder, om end landdistrikter med meget forskellig demografi og erhvervs sammensætning. Dette kan ændre forholdet landdistrikter imellem og også relationerne mellem byerne og landdistrikterne.

På regionalt niveau har udviklingen af de regionale rammer for vækst stor betydning for landdistrikternes udvikling. Med kommunalreformen skal de nye regioner etablere regionale vækstfora, der samler de regionale og lokale politikere, erhvervslivet, videninstitutioner og arbejdsmarkedets parter i et tæt samarbejde om erhvervsudviklingen. Vækstforaene skal udarbejde regionale erhvervsudviklingsstrategier og konkrete initiativer, der kan skabe vækst i regionerne. Til at finansiere initiativerne, kan vækstforaene indstille om anvendelsen af regionernes udviklingsmidler til erhvervsformål, EU's strukturfondsmidler samt landdistriktsmidlerne fra artikel 33 ordningen. Vækstforaene får særligt ansvar for at skabe vækst i yderområderne

På kommunalt niveau er to forhold af særlig betydning for landdistriktsdagsordenen, dels selve den offentlige serviceproduktion, dels vigtigheden af at sikre en demokratisk ligevægt mellem land- og byområder.

Efter reformen skal kommunerne være borgernes hovedindgang til den offentlige sektor. Dette giver i sig selv mulighed for bedre sammenhæng i opgaveløsningen og for at styrke den faglige bæredygtighed. Dermed sikres kvaliteten i den offentlige service, hvilket i høj grad også kommer landdistrikterne til gode. Der vil fortsat være behov for geografisk spredning af det kommunale serviceudbud, og dermed vil der også fortsat være decentrale offentlige arbejdspladser, som er placeret i de tyndt befolkede dele i de nye og større kommuner.

Desuden udvider etableringen af større kommuner det lokalpolitiske råderum. Det er i den proces vigtigt, at kommunerne er opmærksomme på de særlige forhold, som præger netop deres landdistrikter. Der skal skabes nye samarbejdsformer mellem landdistrikterne og kom-

munen. Et redskab til dette er bl.a. medinddragelse af borgerne i udformningen af en landdistriktspolitik.

De nye kommuner får færre politikere, men ikke mindre demokrati. Den kommende kommunalreform er derimod en mulighed for at revitalisere nærdemokratiet og skabe nye demokratiske fora mellem kommunalbestyrelserne og borgerne.

Udlægningen af nye opgaver til kommunerne er i sig selv en styrkelse af nærdemokratiet. Det er vigtigt for regeringen at sikre sig, at nærdemokratiet i det hele taget nyder godt af de fordele, der kan opnås ved reformens gennemførelse. I den aftale, der ligger til grund for den kommende kommunalreform fremgår det således, at mulighederne for at kommunalreformen kan danne afsæt for en styrkelse af det lokale demokrati skal undersøges.

Herunder skal det undersøges, om brugerbestyrelserne kan gives mere kompetence og om reglerne for nedsættelse af lokalråd giver de nødvendige muligheder for inddragelse af lokalområderne i de nye, større kommuner. Slutelig fremgår det, at det frivillige Danmark har afgørende betydning for et levende demokrati, og at det offentlige har en forpligtigelse til at medvirke til, at det ikke gøres unødvendigt besværligt at udføre en frivillig indsats.

På den baggrund har indenrigs- og sundhedsministeren i december 2004 netop afholdt et stormøde med repræsentanter for civilsamfundet om fremtidens nærdemokrati. Samtidig nedsættes en tænketank, som skal komme med anbefalinger til at styrke nærdemokratiet.

Nærdemokratiets udvikling afhænger imidlertid også af dem, der bor i landdistrikterne. Derfor er det regeringens overbevisning, at den bedst mulige udvikling i landdistrikterne sker ved en fælles indsats. Således vil regeringen arbejde for at sikre de bedst mulige rammer for lokaldemokratiets udformning i landdistrikterne, mens det er op til de lokale beboere at kvittere med en aktiv deltagelse i det lokale og kommunale demokrati.

5. TENDENSER I EU'S LANDDISTRIKTS-POLITIK

Landdistriktspolitikken er i fokus. Det er den i EU, i Danmark og lokalt. I EU er der siden 2000 i stadig stigende grad lagt større politisk, indholdsmæssig og finansiel vægt på målrettet støt-